

Deprem Kader Mi?

Mustafa Akdemir

Kader; Allah'ın meydana gelecek olayları önceden bilmesi, takdir etmesi, planlaması ve ilminin her şeyi kapsamasıdır. Yani bu dünyada yaşanan her şey Allah'ın takdiri, bilgisi ve izni dâhilindedir. O halde tabiatta meydana gelen her olay gibi depremler de Allah'ın izni dahilinde olmaktadır.

Peki, olaylar karşısında insanın durumu nedir? Yani insanın Kader karşısında eli kolu bağlı mıdır? Allah, kader karşısında insanlara bir tercih hakkı tanımış. Bunun da adına cüz-ü ihtiyarî (insanın elindeki seçim gücü, irade) deniliyor. İnsan **"ben ne yapayım kader böyleymiş, böyle takdir edilmiş"** diye yapmış olduğu fiilin sorumluluğundan kurtulmak istediğinde **cüz-ü ihtiyari** karşısına çıkıp **"bu sonuca sebep olacak fiili bilerek ve isteyerek sen yaptın, dolayısıyla bu işten sorumlu ve mükellefsin"** diyor. Öte yandan yaptığı bir iyilikle ya da bir başarısıyla gururlanıp **"bunu ben yaptım, ben olmasaydım bu iş olmazdı"** demeye kalktığına **kader** karşısına çıkıp **"haddini bil yapan sen değilsin, çünkü sana bu aklı da, bedenini de her türlü imkânı da Allah verdi"** diyerek insanın gururlanıp haddini aşmasına engel oluyor.

Bununla beraber Kader'in geçmişe dair ve özellikle musibetlerin acılarına ve hüznlerine ilaç ve ümitsizliğe düşmemek için teselli anlamında kullanımı da vardır. Ama bu, dediğimiz gibi sadece başa gelen geçmiş musibetlerle ilgili ve musibetzedelere teselli noktasındadır yoksa suçluların sorumluluktan kaçma aracı değildir.

Demek ki insan, iradesiyle, bilerek ve isteyerek hatta planlayarak yapmış olduğu işlerin neticesinden sorumludur. Sonradan geriye bakarak **"kader böyleymiş"** diyerek sorumluluktan kaçamaz. Dolayısıyla depremde yıkılan binaları daha çok kazanmak için olması gerektiği gibi yapmayan ve riskleri göz ardı ederek görevlerini hakkıyla yerine getirmeyen veya umursamayan herkes sorumludur. Burada ilk aklımıza gelen müteahhitler oluyor ama sadece onlar mı sorumlu? Proje aşamasındaki izinlerden tutun, ruhsat verenlere, inşaatı yapan ustalardan tutun, mühendislere, mimarlara ve inşaatı denetleyip oturma izni verenlere kadar herkesin payı yok mu? Peki, ev alırken binanın zemin etüdü ve inşaat kalitesine dair yeteri kadar araştırma yapmayan mülk sahibi veya tüm bu olanlardan haberi olup da sesini çıkarmayan şehir sakinleri, yetkili veya yetkisiz bir şey yapabilecekken yapmayan herkes belli oranda sorumlu değil mi?

Şura suresinin 30. Ayetinde Allah (cc) şöyle buyuruyor: "Başınıza gelen her musibet, kendi ellerinizin kazandığı günahlar, ihmal ve kusurlar yüzündendir. Bununla beraber Allah, o günah ve kusurların pek çoğunu da affediyor."

Enfal suresi 25. Ayette ise mealen şöyle buyuruyor: "İçinizden sadece, zulmedenlerin, haksızlık edenlerin, günahkârların, âsilerin başına gelmekle kalmayacak olan sıkıntı ve belâlardan Allah'a sığınıp emirlerine yapışarak günahlardan arınıp toplumsal sorumluluğunuzun gereğini yerine getirerek azaptan korunun. Biliniz ki Allah, korunma tedbirleri almayarak, emirlerine aykırı davranma suçunuza denk, size âdil ceza verme gücüne sahiptir."

Bu ayetlerle Cenab-ı Hak bizi ikaz ediyor ve toplum olarak sorumlu ve duyarlı davranmaya emrediyor. Çünkü bir yerde yaşayan insanların çoğunluğu, zalim şahısların yaptıklarına ya bizzat katkıda bulunarak veya hoş görmek suretiyle taraftar olarak veya yaptıklarını fikren onaylayarak ya da sessiz kalarak farkında olmadan mânen o suça ortak olduğunda büyük ve genel musibetin gelmesine sebep oluyor.

Peki, musibetlerden zarar gören masumların durumu nedir? Öncelikle şunu anlıyoruz ki aynı musibet içerisinde her bir ferde yapılan hususi muamele farklıdır. Kimisine ceza iken, kimisine ikaz ve uyarıdır. Yahut Allah'ın (cc) ahirete kalmasını diye iltifat edip bu dünyada temizlemesidir veya manevi

derecesini yükseltmek için imtihanıdır.

Allah'ın (cc) her işinin sayısız hikmetleri vardır ve hiçbir hukuku zayi etmez ve kimseye zulmetmez. Ölenlere (iman etmek kaydıyla) manevi şehitlik lütfederken masumların zayi olan mallarını da sadaka olarak kabul ediyor. Bu vesileyle fani olan malları beka buluyor ve belki de yaşasaydı imanını bile kurtaramayacakken bu vesileyle cenneti kazanmış oluyorlar.

Sonuç olarak kendi adıma şöyle bir ders çıkarıyorum:

"Bu felaketin gelmesinde doğrudan katkısı olan sorumlular tespit edilip haklarında hukuki işlem yapılması gerekirken millet olarak her birimizin de "ben ne yapabilirim" muhasebesini yapması gerekir. Şu an öncelikle riskli olduğu bilinen binalarla ilgili tedbir alınmalı, bundan sonra inşa edilecek binalarla ilgili olarak da inşaatın ruhsat aşamasından tutun, inşa ve satışına kadar tüm prosedürleri gözden geçirip hata ve ihmale mahal vermeyecek şekilde yeniden düzenleyip, titizlikle uygulanması sağlanarak maddi tedbirler alınırken, günahlarımızdan tövbe edip, çevremize karşı da daha duyarlı davranarak manevi tedbirleri de alarak bir daha böylesi musibetin ülkemizde yaşanmaması için Allah'a (cc) sığınmalıyız. Zira her şey O'nun takdir ve iradesiyle gerçekleşir."

Allah (cc) millet olarak bize merhamet etsin ve böylesi ağır musibetleri tekrar vermesin. Amin.